

نگاه ویژه به تغییر اجباری سبک خرید جهیزیه

سقوط استانداردها در آشپزخانه نوسازها

کیمیای ملکی: یک زوج جوان برای شروع زندگی دقیقاً به چه چیزهایی نیاز دارند؟ نه خانه لوکس، نه وسایل لاکچری، نه خریدهای فانزری و اینستاگرامی. فقط چند قلم از همان چیزهایی که اسمشان سال‌هاست در فهرست ضروریات خانه می‌آید: یخچال، لباسشویی، اجاق گاز، شاید ظرفشویی، شاید مایکروویو و یکی دو وسیله کوچک‌تر برای راه افتادن یک آشپزخانه معمولی اما حالا همین حداقلها چنان قیمت خورده‌اند که دیگر نمی‌شود از آنها با عنوان وسایل شروع زندگی یاد کرد و این‌ها عملاً به موانع شروع زندگی تبدیل شده‌اند. وقتی یک یخچال فریزر معمولی نزدیک ۱۰۰ میلیون تومان قیمت دارد، لباسشویی از ۷۶ میلیون تومان شروع می‌شود، اجاق گاز از ۸۲ تا ۱۲۳ میلیون تومان بالا می‌رود و بعضی مدل‌های یخچال به ۵۵۰ میلیون تومان هم می‌رسد، دیگر اقتصاد حتی از ابتدایی‌ترین شکل ممکن زندگی مشترک هم فاصله گرفته است.

شروع زندگی با برچسب قیمت

جهیزیه در ایران هنوز برای بخش بزرگی از خانواده‌ها یک مرحله مهم از آغاز زندگی مشترک است. حالا وقتی همان مرحله ابتدایی تا این حد گران شده یا خانواده‌ها زیر بار بدهی می‌روند یا از کیفیت خرید می‌زنند یا شروع زندگی را عقب می‌اندازند، یا اصلاً قید بخشی از خریدها را می‌زنند. این یعنی گرانی لوازم خانگی مستقیم در مناسبات خانوادگی و زمان‌بندی ازدواج دخالت کرده است.

میلیون و ۴۲۲ هزار و ۵۰۰ تومان می‌رسد. بعد ناگهان بازار روی دیگری هم نشان می‌دهد، بازار وارداتی‌های لاکچری ویژه چشم و هم‌چشمی. ساید بای ساید دوو ۲۶ فوت با ۳۳۰ میلیون تومان و یخچال چهار درب ال‌جی با ۵۵۰ میلیون تومان. این اعداد نشان می‌دهند مرز میان نیاز و کالای دور از دسترس تقریباً پاک شده است. این وضعیت فقط یک مشکل مصرفی نیست و دیگر یک مسئله اجتماعی است. چون خرید

فهرست قیمت‌ها، یخچال فریزر ۲۰ فوت امرسان نزدیک ۹۷ میلیون و ۹۸۰ هزار تومان است و یخچال فریزر ۲۷ فوت تکسان به ۹۶ میلیون تومان می‌رسد، روشن است که حتی مدل‌های میانه بازار هم برای بسیاری از خانواده‌ها از سطح یک خرید عادی خارج شده‌اند. اگر کسی بخواهد سراغ ساید بای ساید ایکس‌ویژن برود باید ۱۲۲ میلیون و ۵۰۰ هزار تومان کنار بگذارد. برای یخچال دو‌قلمی امرسان رقم به ۲۰۲

برای درک بحران بازار لوازم خانگی لازم نیست سراغ لوکس‌ترین برندها و عجیب‌ترین مدل‌ها برویم. حتی اگر از همان ابتدا خط بکشیم روی خریدهای تجملی و فقط به وسایل ضروری فکر کنیم، باز هم عدد نهایی آن قدر سنگین می‌شود که بسیاری از زوج‌های جوان عملاً از همان قدم اول جا می‌مانند. مسئله دقیقاً همین‌جاست که آیا اصلاً می‌شود یک خانه را با حداقل امکانات راه انداخت یا خیر؟ وقتی در

جمع چند وسیله ساده

۳۲۹ میلیون تومان نزدیک می‌شود. اگر زوجی بخواهد به جای اجاق ۱۷ میلیونی مدل دوو را انتخاب کند یا به جای یخچال معمولی سراغ ساید بای ساید برود، عدد نهایی خیلی راحت از ۴۰۰ میلیون تومان هم عبور می‌کند. این‌ها قیمت شروع یک زندگی با چیزهایی است که سال‌ها در تعریف عمومی جامعه وسایل اصلی خانه بوده‌اند. البته این را هم از یاد نبریم که هزینه جهیزیه فقط حاصل جمع چند وسیله نیست، حاصل جمع چند فشار هم‌زمان است. فشار خانواده‌ای که می‌خواهد آپرومند خرید کند. فشار زوجی که نمی‌خواهد زندگی‌اش را با خانه خالی شروع کند. فشار مقایسه اجتماعی و از همه مهم‌تر فشار این تصور قدیمی که جهیزیه باید کامل باشد.

بیبیم بدون بزرگ‌نمایی فقط یک سبید نسبتاً ضروری برای شروع زندگی بچینیم. نه ساید بای ساید ۳۳۰ میلیونی نه یخچال ۵۵۰ میلیونی نه ظرفشویی برند لوکس و نه خریدهای نمایشی. یک یخچال فریزر تکسان با قیمت ۹۶ میلیون تومان، یک ماشین لباسشویی اسنوا با ۷۶ میلیون و ۴۲۰ هزار تومان، یک اجاق گاز با ۱۷ میلیون تومان، یک غذاساز گوسونیک با ۹ میلیون و ۴۰۰ هزار تومان و اگر بخواهیم کمی واقع‌بینانه‌تر باشیم، یک مایکروویو با ۴۲ میلیون و ۷۰۰ هزار تومان. جمع همین چند قلم بدون هیچ ریختوپاشی و بدون انتخاب لوکس به چیزی حدود ۲۵۰ میلیون تومان می‌رسد. حالا اگر به همین سبید یک ماشین ظرفشویی با قیمت ۸۸ میلیون و ۳۱ هزار و ۹۰۰ تومان اضافه شود عدد کل به حدود

هر قلم یک مانع تازه برای شروع زندگی

تومان جلوی چشمش می‌گذارد. عددی که برای یک ماشین لباسشویی بیشتر شبیه قیمت یک دارایی سرمایه‌ای است تا وسیله‌ای برای شستن لباس. همچنین اجاق گاز فردار پنج‌شعله دوو ۸۲ میلیون و ۵۳۰ هزار تومان قیمت دارد و مدل اخوان به ۱۲۳ میلیون تومان می‌رسد. تنها گزینه واقعاً ارزان‌تر در این فهرست، اجاق گاز ۱۷ میلیون تومانی است. عددی که در این بازار تقریباً شبیه استثناست، نه قاعده. همین شکاف عجیب نشان می‌دهد بازار چطور از یک حداقل نسبتاً قابل خرید به ارقامی جهش کرده که خانواده را ناچار می‌کند میان داشتن و نداشتن یکی را انتخاب کند. مسئله این نیست که همه مردم باید برندهای گران‌قیمت بخرند. مسئله این است که حتی وقتی سراغ مدل‌های ساده‌تر می‌رویم باز هم با قیمت‌هایی مواجهیم که با درآمد عمومی جامعه همخوانی ندارد. این همان نقطه‌ای است که جهیزیه از یک رسم خانوادگی به یک پروژه مالی فرساینده تبدیل می‌شود.

بازار لوازم خانگی امروز با مردم مثل بازاری رفتار می‌کند که انگار هنوز قدرت خرید سال‌های دور را دارند. در حالی که کافی است فقط چند قلم را با هم جمع بزنیم تا عمق بحران روشن شود. فرض کنیم یک زوج جوان بخواهند حداقلی‌ترین خرید ممکن را انجام دهند یعنی یک یخچال فریزر اقتصادی‌تر، یک لباسشویی، یک اجاق گاز و چند وسیله ضروری آشپزخانه. حتی در این سناریوی حداقلی هم عدد نهایی از مرزهایی عبور می‌کند که برای بخش بزرگی از جامعه نه دشوار بلکه تقریباً نشدنی است. لباسشویی مدل ۸ کیلویی اسنوا ۷۶ میلیون و ۴۲۰ هزار تومان قیمت دارد. این یعنی کالایی که روزگاری یکی از خریدهای قابل‌دستیابی برای جهیزیه بود حالا خودش به یک قلم سنگین تبدیل شده است. اگر کسی بخواهد سراغ لباسشویی ال‌جی برود باید ۱۱۰ میلیون تومان بپردازد. و اگر بازار بخواهد روی خریدار قدرت‌نمایی کند، مدل ۱۵ کیلویی گرین را با قیمت ۴۷۹ میلیون و ۱۰۰ هزار

از جهیزیه به کامل تا خرید قسطی و حذف مرحله به مرحله

در نخستین قدم زندگی مشترک به‌جای برنامه‌ریزی برای آینده درگیر این می‌شود که کدام وسیله را فعلاً نادیده بگیرد. بازار لوازم خانگی در اینجا اینه یک بحران بزرگ‌تر است بحرانی که نشان می‌دهد هزینه شروع زندگی دیگر تناسبی با سطح درآمد و پس‌انداز معمولی ندارد. اگر برای خرید چند قلم از ضروریات خانه باید صدها میلیون تومان هزینه کرد، آن‌وقت باید پرسید چند خانواده واقعاً می‌توانند بدون بدهی، قرض و فشار روانی از پس آن برآیند؟ این گزارش قرار نیست مردم را با قیمت‌های لوکس شوکه کند چرا که بازار خودش این کار را کرده است. مسئله مهم‌تر این است که حتی نسخه ساده‌تر خرید هم سنگین است. یعنی شکاف فقط میان مردم و کالاهای لوکس نیست میان مردم و حداقل‌های زندگی است. این فاصله خطرناک‌تر از هر چیز دیگری است. چون وقتی حداقل‌ها هم دور از دسترس می‌شوند، ازدواج، تشکیل خانواده و استقلال اقتصادی هم هم‌زمان دشوارتر می‌شود. شاید مهم‌ترین نشانه بحران همین باشد که امروز جهیزیه برای خیلی‌ها دیگر نماد شیرینی شروع زندگی نیست نماد اضطراب، حساب‌وکتاب، و نگرانی است. خانواده‌ها به‌جای فکر کردن به کیفیت آغاز یک خانه درگیر این شده‌اند که از کجا بخرند، چه چیزی را حذف کنند، کدام قلم را عقب بیندازند و چطور آبرو را با بودجه جمع کنند.

حذف تدریجی، خرید مرحله‌به‌مرحله و پذیرش خانه‌ای که با حداقل ممکن راه می‌افتد. در چنین بازاری، حتی ماشین ظرفشویی که زمانی برای خیلی‌ها کالایی نیمه‌لوکس محسوب می‌شد، حالا در صورت خرید هم به یک تصمیم بسیار سنگین مالی تبدیل شده است. ماشین ظرفشویی تولید داخل ۸۸ میلیون تومان و مدل ال‌جی ۱۷۵ میلیون تومان قیمت دارد. همچنین مایکروویو با ۱۳۰ میلیون تومان عملاً از فهرست بسیاری از خریداران حذف می‌شود. گوشت‌کوب برقی با قیمت ۸۵ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان و بعضی لوازم کوچک دیگر هم نشان می‌دهند حتی ابزارهای جانبی آشپزخانه هم به‌شکلی باورنکردنی از سطح خرید متعارف فاصله گرفته‌اند. همین وضعیت باعث می‌شود خیلی از خانواده‌ها جهیزیه را نه براساس نیاز واقعی بلکه براساس توان تحمل شوک قیمت ببینند. یعنی اول کالاهای خیلی ضروری خرید می‌شود بعد اگر پولی ماند سراغ بقیه می‌روند. اگر هم نماند، خانه با کمبود شروع می‌شود و خریدها ماکول می‌شود به ماه‌ها و سال‌های بعد. این تغییر نشانه سقوط استانداردها شروع زندگی است. در واقع اقتصاد امروز به زوج‌های جوان می‌گوید یا از تعداد یا از زمان شروع. این سهراهی تحمیلی یکی از بی‌رحمانه‌ترین نتایج گرانی لوازم خانگی است. چون زوج جوان

بازار لوازم خانگی فقط قیمت‌ها را بالا نبرده و حالا مدل شروع زندگی را هم عوض کرده است. سال‌ها خانواده‌ها تلاش می‌کردند پیش از آغاز زندگی خانه را تا حد ممکن کامل کنند؛ یخچال، اجاق، لباسشویی، سرویس خواب، فرش، تلویزیون و هر آنچه لازم است اما حالا با این سطح از قیمت مفهوم جهیزیه کامل برای خیلی‌ها از واقعیت فاصله گرفته است. روند جدید خرید قسطی،

بازار لوازم خانگی فقط قیمت‌ها را بالا نبرده و حالا مدل شروع زندگی را هم عوض کرده است. سال‌ها خانواده‌ها تلاش می‌کردند پیش از آغاز زندگی خانه را تا حد ممکن کامل کنند؛ یخچال، اجاق، لباسشویی، سرویس خواب، فرش، تلویزیون و هر آنچه لازم است اما حالا با این سطح از قیمت مفهوم جهیزیه کامل برای خیلی‌ها از واقعیت فاصله گرفته است. روند جدید خرید قسطی،

سخن پایانی

شروع زندگی گفت. بحران دقیقاً همین‌جاست و جهیزیه یک آزمون طاقت‌فرسای اقتصادی است. خیلی‌ها برای عبور از آن وام می‌گیرند، قسط می‌بندند، از کیفیت می‌زنند یا بخشی از وسایل را حذف می‌کنند. یعنی زندگی مشترک پیش از آنکه شروع شود، با کمبود، فشار و بدهی گره می‌خورد. در نتیجه در اقتصاد فعلی حتی شروع یک زندگی معمولی هم به پروژه‌ای پرهزینه و فرساینده تبدیل شده است. پروژه‌ای که برای بسیاری دیگر نه آسان است و نه حتی قابل تصور.

آنچه امروز در بازار لوازم خانگی می‌گذرد، فقط داستان چند برچسب قیمت بزرگ نیست. این بازار حالا به یکی از جدی‌ترین موانع شروع زندگی برای زوج‌های جوان تبدیل شده است. از یخچال و لباسشویی تا اجاق گاز و ظرفشویی هر قلمی که زمانی بخشی از فهرست طبیعی جهیزیه بود، حالا به تصمیمی سنگین، پرهزینه و گاهی فراتر از توان مالی خانواده‌ها بدل شده است. وقتی خرید ابتدایی‌ترین وسایل خانه به چند صد میلیون تومان می‌رسد دیگر نمی‌توان از سختی خرید حرف زد و باید از دور شدن خود امکان

